

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KONUSUNDA BİR İLETİŞİM ARACI OLARAK GRAFİK TASARIMIN ROLÜ*

THE ROLE OF GRAPHIC DESIGN AS A COMMUNICATION TOOL FOR SUSTAINABILITY

Ayşe Nur TOPTAŞ

Hacettepe Üniversitesi

E-mail: aysenurtoptas@gmail.com

MAKALE BİLGİSİ	ÖZET
<p>Anahtar Kelimeler: Grafik tasarım, sürdürülebilirlik, yeşil tasarım, ekolojik tasarım</p>	<p>Endüstri devrimi sonrasında, gelişen teknoloji ile birlikte atıkların çoğalması, çevrenin kirlenmesi ve bilinçsiz tüketimin artması kaynakların azalmasına sebep olmuştur. Sürdürülebilirlik, günümüz gereksinimlerinin karşılanırken, gelecek nesillerin de kendi gereksinimlerini karşılama olanaklarının tehlikeye atılmaması olarak ifade edilmektedir.</p> <p>Ürünlerin yaşam döngüleri boyunca çevreye olan olumsuz etkilerinin azaltılmasının tasarımı ile başladığı söylenir. Üretimde kullanılan hammadde ve enerjiden, ürünün atık haline geldikten sonraki durumuna kadar tüm süreçler ürünün tasarım aşamasında belirlenmektedir. Bu nedenle, tasarım kararları verilirken, ürün veya hizmetin çevresel, ekonomik ve toplumsal maliyeti göz önünde bulundurulmalıdır. Bu düşünceden hareketle, bu bildirinin amacı, sürdürülebilirlik konusuna dikkat çekmek ve bu alanda özellikle grafik tasarımcılara düşen rolün önemini belirtmektir. Bu araştırma kapsamında, sürdürülebilirlik konusunda farkındalık yaratmaya yönelik grafik tasarım çalışmalarının ele alınıp tasarım ilkeleri doğrultusunda, etkililik ve anlaşılabilirlik yönünden karşılaştırılması çalışmanın yöntemini oluşturmaktadır. Karşılaştırılan örnekler sonuç kısmında değerlendirilecektir.</p>
<p>DOI: 10.26809/joa.2018548668</p>	

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<p>Keywords: Graphic design, sustainability, green design, ecological design</p>	<p>The aim of this paper is to draw attention to the issue of sustainability and to emphasize the importance of the role of graphic designers in this field. The method of this study is to compare graphical design works that are intended for raising awareness on sustainability and to compare them in terms of effectiveness and intelligibility. Compared samples will be evaluated in the result section.</p>
<p>DOI: 10.26809/joa.2018548668</p>	

*Bu çalışma 13-15 Aralık 2018 tarihlerinde Çanakkale/TÜRKİYE’de gerçekleşen “2. Uluslararası Rating Academy Kongresi: Farkındalık” temalı kongrede sunulmuş aynı isimli bildirinin gözden geçirilmiş halidir.

1. GİRİŞ

Endüstri Devrimi sonrası, bilim ve teknolojiadaki ilerlemelerle hayatımıza birçok kolaylık girmiştir. Fakat aynı zamanda, bu gelişmeler, gezegen ve üzerinde yaşayanlar için önemli sorunları beraberinde getirmiştir. Nüfus artış hızı yükselmiş; buna bağlı üretim, tüketim, atık oluşumu ve kirlilik artmıştır. Gezegenin kaynakları kendini yenileme kapasitesinden daha hızlı tüketilmektedir.

1987 Brundtland ("Ortak Geleceğimiz") raporunda tanımlandığı şekliyle sürdürülebilirlik, günümüz gereksinimlerinin karşılanırken, gelecek nesillerin de kendi gereksinimlerini karşılama olanaklarının tehlikeye atılmamasıdır.

İnsanlar, kaynaklar, çevre ve kalkınma arasındaki ilişkileri dikkate alan hedefler içeren Brundtland (Ortak Geleceğimiz) raporunda belirtildiği gibi; çevre, insan eylemlerinden, hırslarından ve ihtiyaçlarından ayrı bir alan olarak mevcut değildir (Brundtland Komisyonu, 1987). Pek çok kalkınma biçimi, dayandığı çevresel kaynakları tüketmekte ve çevresel bozulma da ekonomik gelişmeyi zayıflatabilmektedir. Bu nedenle, sürdürülebilirlik kavramı, nüfus, gıda güvencesi, biyoçeşitlilik, enerji, endüstri ve insan yerleşimleri konularının tümünü kapsar. Kavram, bu alanların birbirine bağlı olduğu ve ayrı olarak ele alınamayacağı düşüncesine dayanır.

Sürdürülebilirlik düşüncesi, yenilenebilir kaynakların kullanım oranlarının, yenilenme ve doğal büyüme sınırları dahilinde olmasını; yenilenemeyen kaynakların korunmasını; bitki ve hayvan türlerinin korunmasını; hava, su ve diğer doğal unsurların kalitesi üzerindeki olumsuz etkilerin en aza indirgenmesini hedeflemektedir. Kasap ve Peker'e göre (2011) ürünlerin yaşam döngüleri boyunca çevreye olan olumsuz etkilerinin azaltılması tasarım ile başlamaktadır.

2. SÜRDÜRÜLEBİLİR TASARIM

Üretiminde kullanılan hammadde ve enerjiden, ürünün atık hâline geldikten sonraki durumuna kadar tüm süreçler ürünün tasarım aşamasında belirlenmektedir. Bu nedenle, tasarım kararları verilirken, ürün veya hizmetin çevresel, ekonomik ve toplumsal maliyetinin göz önünde bulundurulması gerektiği belirtilmektedir.

Sürdürülebilir tasarım, tasarımın çevreyi tehlikeye atmadan şimdi ve gelecekteki insan ihtiyaçlarının karşılanması için stratejik olarak kullanılmasıdır (Aktaran: Erişmiş, 2007: 03). Bir başka deyişle, sürdürülebilir tasarım, çevreye verilen olumsuz etkileri en aza indirirken, verimliliği en üst düzeye çıkarmayı amaçlayan tasarım olarak ifade edilebilir.

Özçuhadar'a göre de (2007: 15), çevreye duyarlı tasarım, insanların ve tüm diğer canlıların sağlığını, ekosistemleri ve doğal kaynakları göz önünde bulundurarak mümkün olabilmektedir. Bu bağlamda, grafik tasarımcıya da büyük sorumluluk düşmektedir.

3. GRAFİK TASARIM VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK: GRAFİK TASARIMCININ SORUMLULUĞU

Mimarlık, endüstri ürünleri tasarımı ve moda tasarımı gibi alanlar, çevreye duyarlı tasarıma yönelik, duruşlarını değiştirmektedir. Grafik tasarımın, sürdürülebilirlik konusunda, bu alanlara göre yavaş biçimlendiği görüşünün hakim olduğu söylenebilir. Grafik tasarımcılar, gerekli-gereksiz her şeyin tanıtımını yapıp dolaylı olarak aşırı tüketime katkıda bulunurken, yukarıda söz edilen sorunlar çoğunlukla yaratıcı sürece dahil edilmemektedir.

Twemlow'a göre (2011: 56), sürdürülebilirlik ile ilgili konularda, grafik tasarımın yavaş biçimlenmesinin sebeplerinden birisi, grafik tasarımcıların ince görsel farklılıklara büyük önem

vermeye bağımlı olmalarıdır. Twemlow, The Moderns'in bir tasarım konferansı için tasarladığı çantayı bu duruma örnek göstermektedir (Görsel 1):

"Çantanın kumaşı, geri dönüştürülebilir ya da indirgenebilir mısırdan türetilmiş bir polimer olan PLA' dan yapılmış ve üzerindeki imgeler, çantanın bu hayat döngüsüne gönderme yapmaktadır. Ancak konferans katılımcılarının dikkatini çeken unsur, çantanın üzerindeki mavinin etiketindeki maviye tam uymaması olmuştur. Bunun sebebi, serigrafi boyasının yazıcının boyasına uyması için Moderns'in ağır metaller içeren bir boya kullanmalarının gerekmesiydi. 'Bu uyuşmayan maviler hakkında ne kadar çok yorum işittiğime inanamazsınız' diyor Janine James." (Janine James, The Moderns'in kurucusudur.)

Görsel 1. The Moderns'in bir tasarım konferansı için tasarladığı çanta.

Kaynak: Twemlow, 2011: 56

Gerber'e göre (2009), "çevresel sorumluluğa sahip, çevresel kriterleri temel alarak kararlar veren grafik tasarımın, sıradışı bir şeymiş gibi görülmesi gerekmemektedir." Çevresel kriterler mevcut modeller içerisine entegre edilmeli ve bunun bir alternatif gibi görülmesine son verilmelidir.

Çevreye saygılı tasarım için tasarımcının yapabileceklerinden ilki atık oluşumunu azaltmaktır. Bunun yanında, üretim için gerekli enerji miktarı azaltılmalı ve tasarımdan kaynaklı toksik maddeler en aza indirilmelidir. Daha az malzeme kullanımı, geri dönüştürülmüş ve/veya tekrar kullanılabilir malzeme seçimi, bitmiş tasarım ürününün tekrar kullanılabilirliği atık oluşumunu azaltmak için yapılabilecekler arasındadır. Ayrıca gereksiz basılı ürünlerden kaçınılması gerekmektedir. Örneğin, posta yoluyla yapılan kampanyalara cevap oranının yüzde 1-3 olmasına rağmen, her yıl yüzbinlerce ton kağıdın gereksiz yere tüketildiği tahmin edilmektedir. Bunun yanı sıra, basılı bir ürün tasarlanırken; yoğun ve parlak cilanın, çok fazla renk ve mürekkep kullanımının, kazınabilir yüzey ve kuvvetli yapıştırıcıların kağıdın geri dönüşümünü güçlendirdiği göz önünde bulundurulmalıdır.

Bununla birlikte, Benson ve Perullo'ya göre (2017), dijital çözümlerin her zaman baskıdan daha sürdürülebilir olduğu söylenememektedir. Dijital tasarım bile, kağıt sisteminin dağıtım, kullanım ve atma gibi bazı bileşenlerine sahiptir. Farklı olarak, petabayt verilerini tutan makineleri çalıştırmak için çok miktarda enerji gerektiren sunucu çiftlikleri vardır. Bu makinelerin üretiminde de enerji kullanılmaktadır. Benson ve Perullo (2017), doğru ortamın hedef kitleye, katılımcılara, dağıtım alanına, materyallere ve tedarikçilere bağlı olarak belirlenebileceğini belirtmektedir: "Yalnızca dijital çözümler, kağıt kullanımını ve taşımayı

azaltsalar da, barındırma şirketi ya da veri çiftliği fosil yakıtlarla destekleniyorsa veya örneğin haksız emek uygulamaları yürütüyorsa ideal seçim olmayabilir." (Benson ve Perullo, 2017)

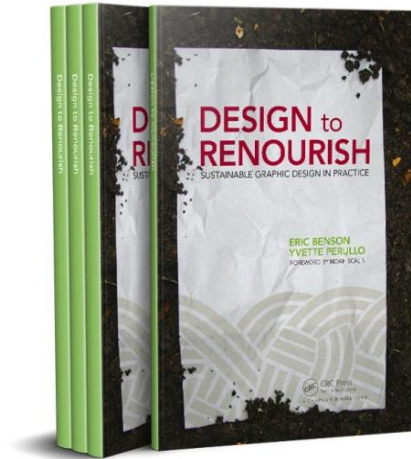
Daha önce belirtildiği gibi, sürdürülebilirlik yalnızca çevreyle ilgili değildir. Sürdürülebilir tasarım için, proje için belirlenen tedarikçilerin güvenli çalışma koşulları ve adil ücret uygulamalarına sahip olup olmadığı da göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca, ulaştırma emisyonlarını azaltmak üzere, tedarikçilerin projede kullanılan kaynaklara ve dağıtım merkezlerine yakın olması da önem taşımaktadır. (Benson ve Perullo, 2017)

Tam anlamıyla sürdürülebilir grafik tasarım için, sistemlerle düşünmek gerektiği belirtilmektedir. Benson ve Perullo'ya göre (2017), gezegenimizde her şey birbiriyle ilişkilidir ve doğal sistemler dengeye dayanmaktadır. Grafik tasarım mesleğinde sistem odaklı düşünmek, bir tasarım problemini ele alırken, malzeme ve tedarikçi seçimlerimizin gezegen ve dolayısıyla kendimiz üzerindeki etkileri hakkında bilgi sahibi olmak, farkında olmak ve buna göre kararlar almaktır.

Sistem odaklı düşünürken, tasarımın hedef kitlesini ve müşteri gelirlerini nasıl etkilediğinin yanında, projenin üretimi için nereden ve nasıl malzeme elde edileceği, verilen kararlardan kimlerin ve nelerin etkileneceği, teslim edildikten sonra projeye ne olacağı soruları araştırılmakta ve dikkate alınmaktadır. Sistemlerle düşünmek, tasarım problemini bir bütün olarak ele almak anlamına gelmektedir. (Benson ve Perullo, 2017)

Eric Benson ve Yvette Perullo'nun 2017'de basılan sürdürülebilir grafik tasarım hakkındaki *Design to Renourish* kitabının kendisi bu konuda bir örnek-olay özelliği taşımaktadır (Görsel 2). Tasarımcılar, yayıncılık sektörünün sınırlarını zorlayarak, sürdürülebilirlik için yeniden-besleme (*re-nourish*) kriterlerini örnekleyecek şekilde basılacak ve ciltlenecek bir kitap üretmeyi amaçladıklarını belirtmektedir.

Görsel 2. Eric Benson ve Yvette Perullo'nun tasarlayıp yazdığı *Design to Renourish* kitabı.

Kaynak: <https://re-nourish.org/design-to-renourish/> [Erişim: 17.12.2017]

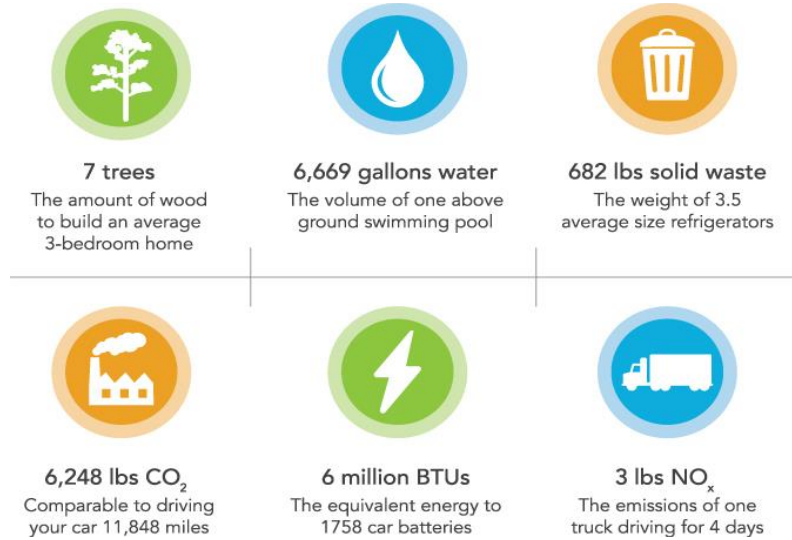
Bu doğrultuda, kağıt, baskı ve ormancılık endüstrilerindeki sürdürülebilirlik uzmanları ile yaptıkları görüşmelerden sonra, kitabın basımı için %60 oranında buğday samanı atığı ve FSC® (Orman Yönetim Konseyi) tarafından onaylanmış %40 ağaç elyafından yapılmış (Step Forward Paper™) da karar kıldıklarını ifade etmektedirler. Daha sonra, taşma payı olmadan, en uygun kırpma boyutu hesaplanmış, böylece her baskı kağıdındaki artık en aza indirilmiştir. Devamında, güçlü ekolojik ve sosyal misyona sahip bir matbaa ile çalışılmak istenmiş; firmaların çevre duyarlılığı ve iş güvenliği sertifikaları; yüksek içerikli, tüketici sonrası geri dönüştürülmüş kağıtların stoklanması ve tanıtımını yapıyor olması; düşük VOC (uçucu

organik bileşikler) çözücüler ve bitkisel bazlı mürekkeplerin ve ciltleme için soğuk tutkalın kullanımı; maaşların ödenmesi ve bulunduğu konum araştırılmıştır (Benson ve Perullo, 2017).

Benson ve Perullo (2017) verdikleri bu kararların tümünü uygulayamadıklarını ifade etmektedir. Nihayetinde kitabın, FSC ve Rainforest Alliance tarafından onaylı fakat Ancient Forest Friendly™, Green-e sertifikalarına veya herhangi bir karbon nötr programına sahip olmayan bir matbaa tarafından basıldığını; karşılanmayan bu durumların ise sera gazı emisyonları yoluyla çevreye olan olumsuz etkileri en aza indirmek için hayati önem taşıdığını belirtmektedirler. Kitap petrol yağı içermeyen, yüksek kaliteli bitkisel bazlı mürekkeple basılmıştır. Fakat tasarımcıların/yazarların ifade ettiğine göre, tüm çabalarına rağmen kitabın Step Forward Paper™ üzerine basılması gerçekleştirilememiştir. Kağıdın basımda sorunlara neden olabileceğinden matbaa firmasının endişe etmesi ve test çalışmasının yayıncı için çok maliyetli, matbaa içinse fazla zaman alacak olması nedeniyle, tasarımcılar, kağıt seçiminde değişikliğe gitmek zorunda kalmışlardır. İkinci ve üçüncü % 100 tüketici sonrası atık (PCW) kağıt seçimleri de maliyet nedeniyle elenmiştir.

En sonunda, yayıncı "en iyi" seçenekleri olarak, kapak için Rolland Opaque% 30 PCW, iç sayfalar için %10 PCW kağıdı sunmuştur. Benson ve Perullo (2017) bu seçenekler konusunda hevesli olmadıklarını, fakat baskı ve kağıt satıcılarının ulaşım emisyonlarını en aza indirmek için birbirlerine nispeten yakın olmalarından memnun olduklarını anlatmaktadır. Ayrıca, kitap boyutunun yayıncı tarafından belirlendiğini ve bu konuda söz sahibi olmadıklarını ifade etmektedirler. Benson ve Perullo'ya göre (2017), bu sınırlamalara rağmen, 2000 kitapta yaklaşık olarak, 7 ağaç, 25.245 litre su, 309 kg katı atık, 2.834 kg CO₂, 6 milyon BTU enerji, 1,36 kg NO_x tasarruf edilmiştir. (Görsel 3)

Görsel 3. Her iki bin kitap için yaklaşık ekolojik tasarruf (yaklaşık 1,355 ton kağıt). Hesaplama iç sayfaları ve kapakları içerir.

Kaynak: Benson ve Perullo, 2017

Sonuç olarak, Benson ve Perullo (2017) bu kitabın üretimi ile piyasa sürdürülebilirlik kararlarını etkilemek için bazı önemli adımlar attıklarını umarken, kimi alanlarda başarı eksikliklerinden de çok şey öğrenilebileceğini söylemektedir. Yayın endüstrisinin ve grafik tasarımın hâlâ gideceği uzun bir yolu olduğunu belirten yazarlar, ilerlemenin birlikte gerçekleştirileceğini ifade etmektedir. Benson ve Perullo'nun bu çalışması, sürdürülebilir grafik tasarım için nasıl bir yol izlenebileceğine dair örnek oluşturmaktadır.

Sürdürülebilir marka ve grafik tasarım stüdyosu olan Modern Species'in, organik bileşenlerden yapılmış ürünler içeren bir cilt bakım şirketi olan Qet® Botanicals şirketi için

hazırladığı kurumsal kimlik çalışması da çevreye duyarlı tasarıma örnek olarak ele alınabilir. İş endüstriyi araştırmakla başlayan tasarımcılar, küçük şişeleri tutan gereğinden fazla büyük kutularla çok fazla malzeme israf edildiğini tespit etmişlerdir. Bu bulgulardan hareketle, çalışmalarını doğru etiket ve kutu sistemini bulmaya odaklamışlardır. Nihayetinde, ürünü gösteren; malzemeleri azaltarak ve yapıştırıcıları ortadan kaldırarak tasarruf sağlayan yarı-kutularda karar kılınmıştır (Görsel 4). Sürecin geri kalanında, etik kaynak ve iş yeri koşullarını destekleyen malzemeler ve tedarikçiler belirlenmiştir (Benson ve Perullo, 2017).

Görsel 4. Qet Botanicals yarı-kutuları, Modern Species.

Kaynak: Benson ve Perullo, 2017

Matadog Tasarımın Stafidenios kuru üzümü için tasarladığı proje sürdürülebilir ambalaj tasarımına bir başka örnek olarak verilebilir. Hedef kitlesi çocuklar olan ürünün paketi, imha edilmek yerine oyuncak olarak yeniden kullanılabilir (Görsel 5). Ambalaj, çocukların herhangi bir kesici alet ya da yapıştırıcı kullanmadan kolayca kağıt oyuncaklara dönüştürebilecekleri şekilde tasarlanmıştır.

Görsel 5. Stafidenios kuru üzümünün oyuncığa dönüşen kutuları, Matadog Design.

Kaynak: <http://matadog.com/stafidenios-case-study/> [Erişim: 17.12.2017]

Sürdürülebilirliği önemseyen fakat bu konuda neler yapabileceği konusunda bilgi eksikliği olan grafik tasarımcılar için çeşitli kaynaklar mevcuttur. Örneğin; grafik tasarımcı ve öğretim üyesi olan Eric Benson ve Yvette Perullo'nun kurup yürüttüğü kâr amacı gütmeyen bir organizasyon olan Re-nourish, grafik tasarımcı, eğitimci ve öğrencilerin, pozitif, yeşil ve pragmatik tasarım kararları vermelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Çeşitli ödüller almış organizasyonun, paylaştığı örnek projeler ve sağladığı çevrimiçi araçlarla sürdürülebilir tasarımı kolaylaştırdığı söylenebilir.

Sürdürülebilir grafik tasarım ile ilgili bilgilendirici ve teşvik edici bir diğer platform, Amerikan Grafik Tasarım Enstitüsü (AIGA) Sürdürülebilir Tasarım Merkezi (CFSD) tarafından oluşturulan Tasarım İçin Yaşam İlkeleridir (*The Living Principles for Design*). Tasarımcılara ve müşterilerine sürdürülebilirliğin temel yönlerini ortak bir anlayışla aktaran, harekete geçmek için istek uyandırıcı ve uygulanabilir bir çerçeve sunmak amacıyla geliştirildiği belirtilmektedir. Tasarım İçin Yaşam İlkeleri, küresel tasarım topluluğunun, tüm disiplinlerde sürdürülebilir tasarım için en iyi uygulamaları, araçları ve fikirleri birlikte oluşturma, paylaşma ve sergileme yeri olarak açıklanmaktadır. Kuruluşun internet sitesinde, tasarımcılar için bir yol haritası görevi gören sorular ve sürdürülebilirlikle ilgili tanımların yer aldığı sürdürülebilir tasarım sözlüğü bulunmaktadır.

4. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KONUSUNDA BİR İLETİŞİM ARACI OLARAK GRAFİK TASARIM

Grafik tasarımcının sürdürülebilirlik konusundaki sorumluluğu bir önceki bölümde ifade edilen gereklerle sınırlı değildir. Grafik tasarım, mesajın insanlara aktarımında önemli bir role sahiptir.

Brundtland raporunda, mesajın (bugünün anne- babalarına ve karar vericilerine) iletilmesinin önemi ile ilgili olarak; başarısız olma hâlinde, gelecek neslin temel haklarından olan sağlıklı bir çevrede yaşama hakkının tehlikeye gireceği belirtilmektedir. Raporda " Sözcüklerimizi, genç ve yaşlı insanların zihinlerine ve kalplerine ulaşabilecek bir dile çeviremedikçe, kalkınma sürecini düzeltmek için gereken kapsamlı sosyal değişimleri üstlenemeyiz" ifadesi yer almaktadır (Brundtland Komisyonu, 1987). İfadede geçen, "insanların zihinlerine ve kalplerine ulaşacak dilin" grafik tasarımın görsel iletişim gücü ile sağlanmasının mümkün olduğu söylenebilir.

Grafik tasarımcılar, sürdürülebilirlik ile ilgili bilginin daha ulaşılabilir olmasını sağlayabilmekte, tasarımlarıyla konuya ve önemine dikkat çekeabilmekte ve insanların neler yapabileceklerini anlamalarına yardım edebilmektedir. Böylece, grafik tasarımcılar, insanların tutumlarını ve davranışlarını değiştirebilmektedir (GMK, 2002).

Tasarımcı Lucienne Roberts, bu konuda, grafik tasarımın sosyal değeri olmayan bir dekorasyon olarak görülmesinin onun gücünü azaltacağını belirtmektedir. Grafik tasarım bilgilendirmekte, dikkat çekeabilmekte, düşünmeye teşvik etmektedir. Roberts'a göre, tasarımın sadece satmak amacıyla kullanılması sahip olduğu potansiyeli göz ardı etmektir (GMK, 2002). Bununla birlikte, Twemlow'a göre (2011: 59), grafik tasarım, sosyal hareket olarak sürdürülebilirliğe, güncel ve zengin bir toplumsal imaj geliştirmekte can alıcı bir rol oynamaktadır.

Ne var ki, grafik tasarım, sürdürülebilirlik konusunda ortaya koyduğu çalışmalarda, çoğu zaman, kraft kağıtları ve yeşil ağaç, yaprak imgeleri ile sınırlı kalmaktadır (Başdemir, 2015: 25). Bu da, potansiyelini tam olarak kullanamadığı anlamına gelmektedir.

İklim değişikliği, türlerin yok oluşu, gıda sistemleri ve su kaynakları gibi ekolojik konular üzerine bir sanat, tasarım ve medya stüdyosu olan The Canary Project'in ürettiği Green

Patriot Posters projesi, grafik tasarımın sürdürülebilirlik konusunda bir iletişim aracı olarak rolüne örnek oluşturmaktadır.

Green Patriot Posters (Yeşil Vatansever Posterleri), ABD vatandaşlarını sürdürülebilir bir ekonominin inşasına katılmaya teşvik eden çok kanallı bir kampanyadır. 2008-2016 yılları arasında sürdürülen kampanya kapsamında 800'den fazla afiş tasarımı toplanmıştır. Tasarlanan afişler, mümkün olan en geniş kitleye ulaşmak için, birden fazla kanal üzerinden (baskı, çevrimiçi paylaşım, ilan panoları, sergiler vb.) dağıtılmıştır (Benson ve Perullo, 2017).

Görsel 6. Green Patriot Posters, The Canary Project. Sayfalar çıkarılabilir olarak tasarlanmıştır. Görseldeki afiş: Sustain, William Etling.

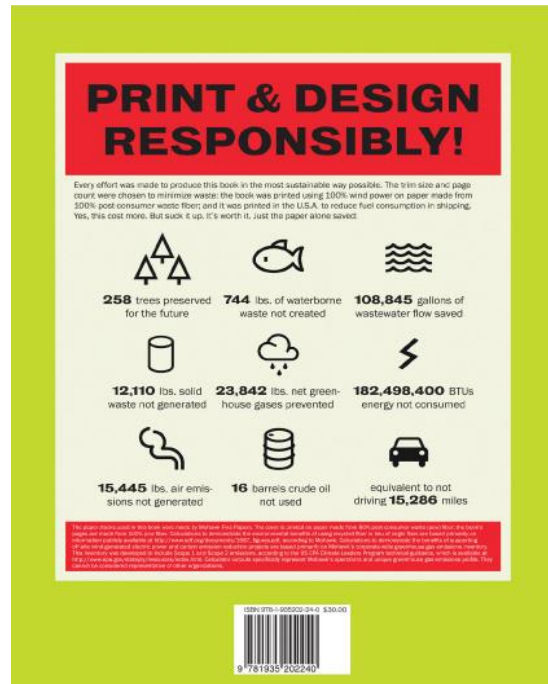

Kaynak: Benson ve Perullo, 2017

Green Patriot Posters projesinin erişim alanını genişletmek ve mesajı yaygınlaştırmak amacıyla, biriktirilen posterlerin bir kısmı kitap olarak yayınlanmıştır (Görsel 7). Kitaptaki posterler çıkarılabilir olarak tasarlanmıştır. Böylece, sayfaların koparılıp sergilenebilmesi sağlanarak kitap aktif hâle getirilmiştir (Görsel 6).

Green Patriot Posters, %100 rüzgar enerjisi, %100 PCW lifi, soya mürekkepleri ile sürdürülebilir şekilde basılmıştır. Bunun yanı sıra, kitabın arka kapağı, "Sorumlu Bir Şekilde Bas & Tasarla!" başlıklı bir poster biçiminde tasarlanmıştır. Poster, kitabın bu şekilde basımıyla kazanılmış çevresel faydalar hakkında veriler içermektedir (Görsel 8).

Görsel 7 ve 8. Green Patriot Posters kitabının ön kapağı (solda) ve arka kapağı (sağda).

Kaynak: (Görsel 7) <http://canary-project.org/project/green-patriot-posters/> [Erişim: 17.12.2018]
(Görsel 8) Benson ve Perullo, 2017

Görsel 9. "Keep Buying Shit ", Diego Guitierrez. Green Patriot Posters projesi kapsamındaki afişlerden biri. Grafik tasarımın sürdürülebilirlik konusunda iletişim aracı olarak rolüne örnek oluşturmaktadır.

Kaynak: <http://canary-project.org/project/green-patriot-posters/> [Erişim: 17.12.2018]

5. SONUÇ

Sürdürülebilir grafik tasarımın bir alternatif değil, zorunluluk olarak görülmesi gerekmektedir. Bildiri kapsamında incelenen örnek sürdürülebilir tasarım projelerinde görüldüğü gibi tasarımcının aldığı kararlar, bütünde büyük fark yaratabilmektedir. Bununla birlikte, grafik tasarımcının, insanların tutumlarını ve davranışlarını değiştirebilme potansiyelini kullanarak, sürdürülebilir grafik tasarım için yeni, yaratıcı fikirler ve yaklaşımlar geliştirmesine ihtiyaç olduğu görülmektedir.

KAYNAKÇA

- AMBROSE, G., HARRIS, P., 2013, Grafik Tasarımda Renk, Literatür, İstanbul, ISBN: 9789750406423
- BAŞDEMİR, C., 2015, Grafik Tasarımda Ekolojik Yaklaşımlar ve Ekolojik Ürün Ambalajı, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- BENSON, E., PERULLO, Y., 2017, Design to Renourish [online], CRC Press, ISBN: 9781138916616, <https://www.safaribooksonline.com/library/view/design-to-renourish/9781317424369> [Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017]
- BRUNDTLAND COMMISSION, 1987, Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future [online], <http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf> [Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017]
- COŞKUN KASAP, G., PEKER, D., 2011, Çevreci Bir Yaklaşım: Yeşil Tasarım [online], Business and Economics Research Journal, 2 (2), 101-116, [http://www.berjournal.com/wp-content/plugins/downloads-manager/upload/BERJ%20\(2\)2011%20article6%20pp101-116.pdf](http://www.berjournal.com/wp-content/plugins/downloads-manager/upload/BERJ%20(2)2011%20article6%20pp101-116.pdf) [Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017]
- ERİŞMİŞ, M. C., 2007, Sürdürülebilir Oluklu Mukavva Ambalaj Tasarımı: Olmuksa Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- GERBER, A., 2009, Tasarım ve Sürdürülebilirlik Grafik Tasarımın Rolü ve Sorumlulukları [online], GMK, Yazılar, Sayı 81, <http://gmk.org.tr/uploads/news/file-14570434081821146254.pdf> [Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017]
- GMK, 2002, Dedi Ki, Sayı 03 [online], <http://gmk.org.tr/uploads/news/file-14466674082139212261.pdf> [Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017]
- ÖZÇUHADAR, T., 2007, Sürdürülebilir Çevre İçin Enerji Etkin Tasarımın Yaşam Döngüsü Sürecinde İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- TWEMLOW, A., 2011, Grafik Tasarım Ne İçindir?, YEM Yayın, İstanbul, ISBN: 9789944757072
- AIGA, The Living Principles for Design, <https://www.aiga.org/the-living-principles-for-design> [Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017]
- Re-nourish, <https://re-nourish.org> [Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017]
- The Canary Project, Green Patriot Posters, <http://canary-project.org/project/green-patriot-posters> [Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017]
- Green Patriot Posters, <http://greenpatriotposters.org> [Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017]
- Matadog Design, Stafidenios Packaging Design, <http://matadog.com/stafidenios-case-study> [Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017]
- Modern Species, Qet Botanicals Brand Launch, <https://modernspecies.com/work/qet-botanicals-brand-launch> [Erişim Tarihi: 17 Aralık 2017]